

Келісіді:

“Ақмола облысының білім басқармасының

Зеренді ауданы білім бөлімі”

Мемлекеттік мекемесінің басшысы

Д.Ш. Кенжеболатова

“02” 08 2024 жыл

Бекітемін:

Педагогикалық кеңес отырысында

Хаттама № 1 “29” 08 2024 жыл

“Ақмола облысы білім басқармасының

Зеренді ауданы бойынша білім бөлім

“Қарауыл Қанай би ауылының негізгі

орта мектебі” КММ директоры

А.Б. Жетенова

**9- сыныпқа арналған
«Зайырлылық және дінтану негіздері»
Факультатив курсының бағдарламасы**

Құрастырған: Баядилова А.Д

2024жыл

Түсінік хат

2022-2023 оқу жылында үлгілік оқу жоспарының вариативтік компонентіне 5-9 сыныптардағы «Жаһандық құзыреттер» курсы енгізіліп, Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 16 қыркүйектегі № 399 бұйрығымен бекітілген.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Жаһандық құзыреттер» курсы

Курстың мақсаты: Жаһандық азаматтық құзыреттілікке ие бәсекеге қабілетті тұлғаны қалыптастыру.

5-8 сыныптарда курс бес бірлікті қамтиды: «Парасаттылық және этика», «Азаматтық және патриотизм», «Медиасауаттылық және қаржылық сауаттылық», «Тіршілік қауіпсіздігі», «Экологиялық мәдениет», 9-сыныпта «Зайырлылық және дінтану» юниті қосымша енгізілді.

Әр сынып үшін сағат саны мен күтілетін нәтижелерді көрсететін әр түрлі бірліктер ұсынылады. Ұсынылған курс тақырыбы 5-9 сынып оқушыларының жас ерекшеліктерін ескере отырып жасалған.

Мысалы, «Парасаттылық және этика» бірлігі (5-сынып) келесі тақырыптарды қамтиды:

1. Барлығы сәлемдесуден басталады
2. Ата-аналарға ризашылық білдіруді үйрену
3. Жанның кеңдігі-адамның безендірілуі
4. Үстелдегі мінез-құлық этикасы. Үстелді орнату
5. Біз қорлау/қорлауға қарсымыз.

«Адалдық және этика» бірлігі (9-сынып) келесі тақырыптарды қамтиды:

1. Отбасы және неке. Бақыт не әкеледі және оған не кедергі?
2. Корпоративтік еңбек мәдениеті
3. Адалдық пен әділеттілік өмірдің принциптері ретінде
4. Саяхат этикасы: біз өз елімізді таныстырамыз
5. Қарым-қатынас мәдениеті: гендерлік рөлдер

Юнит тақырыбының «Парасаттылық және этика» мазмұны білім алушылардың этикалық мәдениетін дамытуға, нақты өмірлік жағдайларда мінез-құлық қағидалары мен нормаларын білуін қолдануға, социумдағы табысты өзара іс-қимылға, ахуалды сыни талдау және жауапты шешімдер қабылдау дағдыларын қалыптастыруға бағытталған.

Юниттің «Азаматтылық және патриотизм» (5-9-сыныптар) контенті тақырыптарының контенті білім алушылардың жергілікті, өңірлік, елдік, жаһандық ауқымдағы өзара тәуелділік мәселелерін сыни ұғыну, мемлекеттің, саяси және діни бірлестіктер мен мәдениеттердің өзара байланысы қағидаттарын түсіну, әлемде өз ұстанымдарын табысты айқындаудың әмбебап құзыреттерін иелену дағдыларын көздейді.

«Экологиялық мәдениет» юнитінің тақырыбы (5-9 сыныптар) білім алушыларды Экологияның негізгі заңдарымен таныстырады, өз

денсаулығына, қоршаған адамдарға және табиғатқа жауапкершілікпен қарау қажеттілігі туралы түсінік қалыптастыруға ықпал етеді. Оқыту курсының нәтижесі табиғатты пайдалану құндылықтарына ие, экологиялық санасы дамыған әлеуметтік бағдарланған тұлға болады.

Әртүрлі пәндер бойынша оқыту процесінде қалыптасатын білім алушылардың экологиялық мәдениеті алынған білімді практикада қолдануға баса назар аудара отырып, «Жаһандық құзыреттер» курсы юнитін зерделеу барысында бекітіледі.

«Тіршілік қауіпсіздігі» (5-9 сыныптар) юнитінің контенті педагогтарға оқу процесін мынадай тақырыптар төңірегінде ұйымдастыруды ұсынады: «Қауіпсіз үй, аула, мектеп», «Менің үйім», Табиғаттағы қауіпсіздік», «Ережелер мен заңдарды бұзғаны үшін жауапкершілік», «Қандай да бір қауіп туындаған жағдайда білу маңызды», «Отпен ойнамаңыз!», «Құтқару қызметтері», «Табиғи апаттар кезіндегі қауіпсіздік», «Жауапты мінез-құлық және инфекциялардың алдын-алу», «Мен өзіме және басқаларға төтенше жағдайларда қалай көмектесе аламын?», «Менің қауіпсіздігім менің қолымда!», «Абайлаңыз, күдікті заттар!», «Техниканы қауіпсіз пайдалану», «Жеке басына қол сұғылмаушылық құқығы», «Өмір мен денсаулық үшін қауіпті жағдайлардан қалай шығу керек?», «Менің денсаулығым менің қолымда!», «Денсаулық пен сұлулық құпиялары немесе гигиена не үшін қажет», «Мен не жеймін», «Тамақ қауіпсіздігі», «Зорлық-зомбылыққа төзбеушілік», «Қауіпсіздік мәселесін кіммен талқылауға болады?», «Жолаушы көлікте қалай піл бола алады?», «Үйдегі қауіпсіз мінез-құлық ережелері», «Телефон алаяқтары: не істеу керек?», «Жеке тұлғаны сақтау құқығы», «Алғашқы көмек көрсету ережелері».

«Жаһандық құзыреттер» курсын аяқтау нәтижесінде білім алушылар оны табысты тұлға ретінде сипаттайтын құндылықтарға: коммуникативтік дағдылар, этикалық нормалар мен мінез-құлық ұстанымдарына ие болады. «Зайырлылық және дінтану негіздері» юнитін зерттеу тек 9-сыныпта ұсынылады. Келесі тақырыптар белгіленді: «Зайырлы мемлекет және дін», «Діннің пайда болуы мен маңызы, оның әлеуметтік мақсаты мен жіктелуі», «Діннің құрылымы мен функциялары», «Діннің шығу тегі мен тарихи нысандары», «Ежелгі сенім жүйелері, ұлттық және дәстүрлі діндер», «Буддизмнің діни ілімінің негіздері», «Діни сенімнің негіздері», «Ислам дінінің негіздері», «Қазақстан аумағындағы Ислам», «Қазақстан аумағындағы православиелік діни ұйымдардың қызметі», «Ислам мәдениеті», «Жалған діни ұйымдар мен ағымдар туралы түсінік. Терроризм», «Қазақстан – біртұтас және зайырлы мемлекет», «Қазақстанның бейбітшілік пен дінаралық келісім саласындағы саясаты».

«Жаһандық құзіреттер» курсынан
9 сыныпқа арналған
Күнтізбелік-тақырыптық жоспар

№	Тақырыптар	Сағат саны	Мерзімі	Ескертулер
Парассаттылық және этика				
1	Адам бойындағы асыл қасиет -парасаттылық	1	06.09.2024	
2	Сүйіспеншілік жолындағы өмір	1	13.09.2024	
3	Адалдық пен әділдік өмірлік ұстаным ретінде	1	20.09.2024	
4	Ұжымдық қарым-қатынас мәдениеті	1	27.09.2024	
5	Адамның таным көкжиегі	1	04.10.2024	
Азаматық және патриотизм				
6	Өзгеге деген сыйластық, өзіңе деген сыйластық	1	11.10.2024	
7	Жастар: кеше, бүгін, ертең	1	18.10.2024	
8	Халық бірлігі, ұлы күш!	1	25.10.2024	
9	Азаматтық қоғамдағы әлеуметтік рөлдер мен мәртебелер	1	08.11.2024	
Медиасауаттылық және қаржылай сауаттылық				
10	Онлайн күнделік жүргізушілердің қоғамдағы рөлі	1	15.11.2024	
11	Әлеуметтік желіде адам құқығының бұзылуына жол бермеу	1	22.11.2024	
12	Ақпараттың сипаттарын бұрмалау және оның салдары	1	29.11.2024	
13	Қазіргі заманғы ақпарат көздері және олардың сипаты	1	06.12.2024	
14	Табыс табудың жолдары (қазіргі таңдағы)	1	13.12.2024	
15	Қаржы пирамидасының кең өріс алуы	1	20.12.2024	
16	Қаржылық тәуелсіздікке жеткен атақты тұлғалар (миллиордерлер)	1	27.12.2024	
17	Адам санасындағы рухани байлықтан, материалдық байлықтың бағалануы	1	10.01.2025	
Тіршілік қауіпсіздігі				
18	Тіршілік әрекетінің қауіпсіздігі саласындағы заңды және құқықтық актілер	1	17.01.2025	
19	Радиациялық және химиялық қауіпсіздік	1	24.01.2025	
20	Жаппай жою қаруынан қорғану	1	31.01.2025	
21	Техносфер және тезносфералық	1	07.02.2025	

	қауіпсіздіктің қазіргі күйіаның			
22	Қазақстан Республикасындағы азаматтық қорғаныс жүйелері	1	14.02.2025	
23	Әлем елдеріндегі азаматтық қорғаныс сипаты	1	21.02.2025	
Экологиялық мәдениет				
24	Табиғат қорларының пайдаланылу жолдары	1	28.02.2025	
25	Экологиялық тұрақтылық	1	07.03.2025	
26	Жасанды апаттар мен табиғи апаттардың қоршаған ортаға әсері	1	14.03.2025	
27	Ғаламдық экологиялық мәселелер	1	04.04.2025	
28	Адамзаттың экологиялық проблемаларды шешу жолдары	1	11.04.2025	
29	Экологиялық қақтығыстар	1	18.04.2025	
Зайырлылық және дінтану негіздері				
30	Зайырлы мемлекет және дін	1	25.04.2025	
31	Діннің пайда болуы мен маңызы	1	02.05.2025	
32	Ежелгі сенім жүйелері, ұлттық және дәстүрлі діндер	1	16.05.2025	
33- 34	Қазақстан аумағындағы ислам. Жалған діни ұйымдар мен ағымдар туралы түсінік. терроризм	2	23.05.2025	
	Барлығы	34		

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

1. Жалпы білім беру ұйымдарына арналған жалпы білім беретін пәндердің, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім деңгейлерінің таңдау курстарының үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 16 қыркүйектегі № 399 бұйрығы.
2. Негізгі орта білім беру деңгейінің 5–9-сыныптарына арналған «Жаһандық құзыреттер» оқу курсы бойынша үлгілік оқу бағдарламасы. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігінің 2022 жылғы 16 қыркүйектегі №399 бұйрығына 68-қосымша.
3. 5–9-сыныптарға арналған «Жаһандық құзыреттілік» курсын әзірлеу. – Астана: Ы.Алтынсарин атындағы ҰБА, 2022. – 400 б.
4. «Жаһандық құзыреттер» курсы бойынша педагогтерге арналған нұсқаулық. – Астана: Ы.Алтынсарин ат. ҰБА, 2022. – 339 б.
5. Орта білім беру ұйымдарына арналған оқулықтардың және мектепке дейінгі ұйымдарға, орта білім беру ұйымдарына арналған оқу-әдістемелік кешендердің құрылымы мен мазмұнына қойылатын талаптарды бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 5 сәуірдегі № 132 бұйрығы.